
Η εκτέλεση του Σολειμάνι θέτει τέρμα στην πολιτική κατευνασμού

Τετάρτη 8 Ιανουαρίου 2020, Liberal.gr

Της Μιράντας Ξαφά*

Η εκτέλεση του υποστράτηγου Σολειμάνι με στοχευμένη επίθεση της Αμερικανικής αεροπορίας έθεσε τέρμα στην αποτυχημένη εξωτερική πολιτική κατευνασμού που ξεκίνησε ο πρόεδρος Ομπάμα. Η πολιτική αυτή ήταν μια στρατηγική, γεωπολιτική, και ηθική αποτυχία. Αποσύροντας τα Αμερικανικά στρατεύματα από το Ιράκ το 2011 ο Ομπάμα επέτρεψε την επανακατάληψη της Μοσούλης από το Ισλαμικό Κράτος (ISIS), αναγκάζοντάς τον να ξαναστείλει στρατεύματα στο Ιράκ, που παραμένουν εκεί μέχρι σήμερα. Η παρουσία τους έχει σαν στόχο να στηρίξει τα κυριαρχικά δικαιώματα του Ιράκ όταν αυτά απειλούνται από τον ISIS ή την πολιτοφυλακή που ελέγχεται από το Ιράν και την τρομοκρατική Σιιτική οργάνωση Χέζμπολα. Η Χέζμπολα χρηματοδοτείται από το Ιράν, με στόχο την εξάπλωση της Ιρανικής επιρροής στη Μέση Ανατολή. Το Ιράν και η Χέζμπολα είναι ορκισμένοι εχθροί της Αμερικής και του Ισραήλ, και ανταγωνίζονται την (Σουνιτική) Σαουδική Αραβία για επιρροή στον Αραβικό κόσμο.

Η πολιτική κατευνασμού του Ομπάμα ευθύνεται για το φιάσκο της Βεγγάζης, την «Ισλαμική Άνοιξη» που κατέληξε σε εμφύλιο στη Συρία και Λιβύη, και την απώλεια αξιοπιστίας στις «κόκκινες γραμμές» της Αμερικής όταν αυτές παραβιάστηκαν από τον Ασάντ, που χρησιμοποίησε χημικά εναντίων αμάχων χωρίς να υποστεί συνέπειες. Η πολιτική κατευνασμού βοήθησε τον Ομπάμα να κλείσει την πυρηνική συμφωνία με το Ιράν το 2015, την οποία στη συνέχεια το Ιράν παραβίασε. Το αποτέλεσμα ήταν η απόφαση Τραμπ να αποσυρθεί η Αμερική από τη συμφωνία τον Μάιο του 2018 και να επιβάλλει κυρώσεις κατά του Ιράν. Ανακοινώνοντας την απόφαση, ο Τραμπ είπε ότι «η συμφωνία ήταν βασισμένη σε μία γιγαντιαία πλάνη: ότι ένα δολοφονικό καθεστώς επιθυμεί μόνο ένα ειρηνικό πυρηνικό πρόγραμμα».

Στη συνέχεια όμως διαφάνηκε ότι ο Τραμπ συνεχίζει την πολιτική του κατευνασμού. Μία σειρά από Ιρανικές προκλήσεις, στις οποίες πρωτοστάτησε ο Σολεϊμάνι, έμειναν αναπάντητες. Παραστρατιωτικές δυνάμεις υπό τον έλεγχο του Σολεϊμάνι στο Ιράκ, στη Συρία, και στην Υεμένη είναι υπεύθυνες για τον θάνατο εκατοντάδων Αμερικανών στρατιωτών. Η Αμερικανική κυβέρνηση κατηγόρησε το Σώμα της Ισλαμικής Επαναστατικής Φρουράς του Ιράν (IRGC), το οποίο διοικούσε ο Σολεϊμάνι, για τις επιθέσεις σε εμπορικά πλοία στα στενά του Χορμούζ, χωρίς να επιβάλλει αντίποινα. Το ίδιο συνέβη με την επίθεση του Ιράν σε πετρελαϊκές εγκαταστάσεις στη Σαουδική Αραβία τον περασμένο Σεπτέμβριο. Αυτές οι επιθέσεις δείχνουν ότι το Ιρανικό καθεστώς παραμένει αποφασισμένο να σπείρει αστάθεια στην περιοχή. Η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι ήταν η επίθεση στην Αμερικανική πρεσβεία στην Βαγδάτη την παραμονή πρωτοχρονιάς, για την οποία ευθύνεται ο Σολεϊμάνι και η πολιτοφυλακή που δρα υπό τον έλεγχο του στο Ιράκ. Ο Τραμπ είχε ξεκαθαρίσει ότι επιθέσεις εναντίον Αμερικανών αποτελούν «κόκκινη γραμμή». Η δολοφονία Σολεϊμάνι αποτελεί ισχυρό αποτρεπτικό παράγοντα στην προσπάθεια του Ιράν να συνεχίσει το έργο του και σηματοδοτεί την ανάκτηση της αξιοπιστίας των κόκκινων γραμμών της Αμερικής.

Στόχος της Τεχεράνης είναι η έξωση των Αμερικανικών στρατευμάτων από τη Μέση Ανατολή και η διασφάλιση της ισχύος της στην περιοχή. Όσο έντονα και αν αντιδράει στην εξόντωση του Σολεϊμάνι, όσο και αν υπόσχεται να πάρει εκδίκηση, γνωρίζει ότι δεν μπορεί να κερδίσει πόλεμο εναντίον της Αμερικής. Η πιθανότητα για στρατιωτικά αντίποινα κατά της Ουάσινγκτον είναι μικρή, αλλά ενδεχομένως να υπάρξουν επιθέσεις με ρουκέτες κατά του Ισραήλ ή

Αμερικανικών στόχων στην περιοχή. Η ηγεσία του Ιράν είναι επιθετική αλλά δεν είναι αυτοκτονική.

*Η κ. Μιράντα Ξαφά είναι Senior scholar στο Centre for International Governance Innovation (CIGI). Οι απόψεις της είναι καθαρά προσωπικές.